

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1957-1958.

2 APRIL 1958.

WETSONTWERP

tot oprichting van :

- een Fonds voor schoolgebouwen en gebouwen in schoolverband van het Rijk;
- een Fonds voor Hoger-onderwijsgebouwen en Studentenverblijven van het Rijk.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR HET OPENBAAR ONDERWIJS ⁽¹⁾.
UITGEBRACHT DOOR DE HEER VERCAUTEREN.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Uw Commissie heeft drie vergaderingen besteed om het wetsontwerp tot oprichting van een Fonds voor schoolgebouwen en gebouwen in schoolverband van het Rijk en een Fonds voor Hoger-onderwijsgebouwen en Studentenverblijven van het Rijk te bespreken. Voor meer bijzonderheden zijn wij zo vrij te verwijzen naar de uitvoerige Memorie van Toelichting tot het bij de Senaat ingediende ontwerp (*Stuk n° 120, 1957-1958*) en naar het desbetreffend verslag van de Commissie van Openbaar Onderwijs van deze vergadering (*Stuk n° 152, 1957-1958*).

⁽¹⁾ Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Heyman.

A. — Leden : de heer Berghmans, Mevr. Craeybeckx-Orij, de heren De Clerck, du Bus de Warnaffe, Eneman, Harmel, Peeters (Lode), Mevr. Van Daele-Huys, de heren Vanden Berghe, Verbist, Verlackt. — Bohy, Bracops, Mevr. Copée-Gerbinet, de heren Cudell, Dejardin, Demets, Mevr. Groesser-Schroyens, de heer Hoyaux, Mevr. Vanderveken-Van de Plas, de heren Vercauteren. — Destenay, Tahon.

B. — Plaatsvervangende leden : Mevr. de Moor-Van Sina, de heren Gilson, Hermans, Loos, Parisis, Wirix. — Daman, Deconinck, Denis, Nazé, Sercu. — Blum.

Zie :

902 (1957-1958) :

- N° 1 : Ontwerp door de Senaat overgezonden.
- N° 2 en 3 : Amendementen.

Chambre des Représentants

SESSION 1957-1958.

2 AVRIL 1958.

PROJET DE LOI

portant création :

- d'un Fonds des constructions scolaires et parascolaires de l'Etat;
- d'un Fonds des constructions de l'Enseignement supérieur et des Cités universitaires de l'Etat.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA
COMMISSION DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE ⁽¹⁾.
PAR M. VERCAUTEREN.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission a consacré trois séances à l'examen du projet de loi portant création d'un Fonds des constructions scolaires et parascolaires de l'Etat et d'un Fonds des constructions de l'Enseignement supérieur et des Cités universitaires de l'Etat. Le problème est exposé en détail dans l'Exposé des Motifs du projet de loi déposé au Sénat (*Doc. n° 120, 1957-1958*) et au rapport y relatif de la Commission de l'Instruction Publique de cette Assemblée (*Doc. n° 152, 1957-1958*).

⁽¹⁾ Composition de la Commission :

Président : M. Heyman.

A. — Membres : M. Berghmans, Mme Craeybeckx-Orij, MM. De Clerck, du Bus de Warnaffe, Eneman, Harmel, Peeters (Lode), Mme Van Daele-Huys, MM. Vanden Berghe, Verbist, Verlackt. — Bohy, Bracops, Mme Copée-Gerbinet, MM. Cudell, Dejardin, Demets, Mme Groesser-Schroyens, M. Hoyaux, Mme Vanderveken-Van de Plas, MM. Vercauteren. — Destenay, Tahon.

B. — Membres suppléants : Mme de Moor-Van Sina, MM. Gilson, Hermans, Loos, Parisis, Wirix. — Daman, Deconinck, Denis, Nazé, Sercu. — Blum.

Voir :

902 (1957-1958) :

- N° 1 : Projet transmis par le Sénat.
- N° 2 et 3 : Amendements.

In zijn inleidende uiteenzetting gaf de heer Minister van Openbaar Onderwijs vooreerst een historisch overzicht van de wetgeving op het stuk van de Fondsen voor schoolgebouwen. Het eerste Fonds van 1948, het zgn. Fonds Vanderpoorten, beperkte zich tot de bevordering van de bouw en de verruiming van instellingen voor Rijksmiddelbaar onderwijs. In 1953 werd dit Fonds uitgebreid tot alle sectoren van het secundair onderwijs en tot het universitair onderwijs van het Rijk.

De heer Minister lichtte daarna de speciale kenmerken van de nieuwe wetgeving toe. De duur van de nieuwe Fondsen is niet beperkt, omdat het onmogelijk is het probleem van de uitbreiding van het net der schoolgebouwen ingevolge de toenemende schoolbevolking in het secundair en hoger Rijksonderwijs, en dat van de dringende vernieuwing en aanpassing van de bestaande gebouwen aan de steeds veranderende en stijgende behoeften aan tijdsbeperking te binden.

Bij de nieuwe wetgeving worden twee Fondsen opgericht i.p.v. één, zoals bij de vorige wetgevingen het geval was, o.m. met het doel meer speciaal de bijzondere behoeften van het hoger onderwijs tegemoet te komen.

Wat de financiering betreft, heeft de Regering de voorkeur gegeven aan het vaststellen van *minimum*- i.p.v. *maximum*-dotaties. Deze minima werden bepaald op 600 000 000 frank per jaar voor het secundair en op 200 000 000 frank voor het hoger onderwijs. Bovendien worden voor elke te bouwen nieuwe Rijksschool of -internaat nog bijkomende kredieten (respectievelijk 30 000 000 en 25 000 000 frank) uitgetrokken. Tenslotte opent het ontwerp de mogelijkheid tot financiering van gebouwen, die, ofwel ten dienste staan van activiteiten rechtstreeks met het schoolwezen verband houdend (psycho-medico-sociale centra), ofwel de naschoolse en culturele werking, b.v. van de Nationale Dienst voor de Jeugd en Cultuurcentra, ten goede komen.

De heer Minister verklaarde vervolgens dat hij de amendementen die door de oppositie in de Senaat werden ingediend en die ertoe strekten de duur van de Fondsen op vijf jaar terug te brengen en een leningfonds op te richten ten bate van de bouw van scholen voor het vrij onderwijs niet heeft kunnen aanvaarden. Wat het eerste amendement betreft, werden de redenen die voor een onbeperkte duur pleiten, reeds aangegeven. Wat aangaat de oprichting van een Fonds van lening zijn er drie bijzondere redenen waarom zulks niet kan aanvaard worden, namelijk :

a) Formele redenen : de oprichting van dergelijk Fonds hoort niet thuis in het thans gediscussieerde ontwerp en zou het voorwerp moeten uitmaken van een afzonderlijk wetsvoorstel;

b) Bezwaren ten gronde : de gelden, waarover dergelijk Fonds zou beschikken, alsook de aanwending ervan, zouden ontsnappen aan elke controle, zowel van de Uitvoerende Macht als van het Parlement, terwijl die controle, via het onderzoek van de begroting, wel degelijk blijft bestaan voor de bij het huidige ontwerp opgerichte Fondsen voor schoolgebouwen van het Rijk;

c) Politieke redenen : de Staat is nooit tussengekomen in de kosten voor de bouw van vrije onderwijsinstellingen. De redenen die daarvoor vroeger gelden, hebben al hun kracht behouden. Het huidige evenwicht tussen het officieel en het vrij onderwijs is het resultaat van herhaalde overeenkomsten, waarbij de C.V.P. als regeringspartner was betrokken. Deze overeenkomsten werden vanwege de Staat, die daarbij o.m. de weddetoelagen en de pensioenen van de leerkrachten van het vrij onderwijs te zijnen laste nam, steeds nauwgezet nageleefd. De oppositie moet thans niet aan de Regering

Dans son introduction, M. le Ministre donna tout d'abord un aperçu historique de la législation concernant les Fonds des constructions scolaires. Le premier Fonds, de 1948, dénommé Fonds Vanderpoorten, se limitait à favoriser la construction et l'agrandissement d'établissements d'enseignement moyen. En 1953, ce Fonds fut étendu à tous les secteurs de l'enseignement secondaire et à l'enseignement universitaire de l'Etat.

Ensuite, M. le Ministre explique les caractéristiques particulières de la nouvelle législation. La durée des Fonds nouveaux n'est pas limitée étant donné que le problème de l'extension du réseau des constructions scolaires par suite de l'accroissement de la population scolaire dans l'enseignement secondaire et supérieur de l'Etat, et celui du renouvellement et de l'adaptation urgents des constructions existantes aux nécessités changeantes et croissantes ne peuvent être conditionnés par le temps.

La nouvelle législation crée deux Fonds au lieu d'un seul comme dans la législation précédente, notamment en vue de faire face aux besoins particuliers de l'enseignement supérieur.

En ce qui concerne le financement, le Gouvernement a préféré fixer des dotations *minima* au lieu de *maxima*. Ces minima ont été fixés à 600 000 000 de francs par an pour l'enseignement secondaire et à 200 000 000 de francs pour l'enseignement supérieur. En outre, des crédits supplémentaires (respectivement 30 000 000 et 25 000 000 de francs) sont prévus pour chaque nouvelle école ou internat de l'Etat à construire. Enfin, le projet permet le financement des constructions destinées aux activités se rapportant directement à l'enseignement (centres psycho-médico-sociaux) ou aux activités postscolaires et culturelles (par exemple le Service National de la Jeunesse et les centres culturels).

M. le Ministre déclara ensuite qu'il n'a pu accepter les amendements présentés au Sénat par l'opposition et tendant à ramener la durée des Fonds à cinq ans et à créer un Fonds d'emprunt au bénéfice de la construction d'écoles pour l'enseignement libre. En ce qui concerne le premier amendement, les raisons qui plaident en faveur d'une durée illimitée ont déjà été exposées. Quant à la création d'un Fonds d'emprunt, trois raisons majeures s'y opposent :

a) Raisons formelles : la création d'un tel Fonds ne pourrait s'insérer dans le projet en discussion mais devrait faire l'objet d'une proposition de loi distincte;

b) Objections quant au fond : les sommes dont ce Fonds disposerait ainsi que leur utilisation échapperaient à tout contrôle, aussi bien de l'Exécutif que du Parlement, alors l'examen du budget permet de contrôler les Fonds des constructions scolaires créés par le présent projet;

c) Raisons politiques : l'Etat n'est jamais intervenu dans les dépenses pour la construction d'établissements d'enseignement libre. Les raisons invoquées à cet égard dans le passé sont toujours pertinentes. L'équilibre actuel entre l'enseignement officiel et l'enseignement libre est le résultat d'accords renouvelés auxquels s'est associé le P.S.C. lorsqu'il faisait partie du Gouvernement. L'Etat a toujours observé scrupuleusement ces conventions, en prenant à sa charge notamment les subsides-traitements et les pensions du personnel enseignant de l'enseignement libre. L'opposition ne

vragen een evenwicht te verbreken, waaraan zij zelf, ook toen zij alleen aan het bewind was, gemeend heeft niet te mogen raken.

Een lid van de oppositie stelde vervolgens verscheidene vragen, die op allerlei cijfergegevens betrekking hebben. Zij zullen in een bijlage tot dit verslag worden opgenomen.

Hetzelfde lid sprak de wens uit dat in het ontwerp de voorwaarden zouden worden vastgelegd voor het gebruik van de gelden bestemd voor de gebouwen op te richten door de Rijksuniversiteiten, waarbij deze laatsten als bouwheren zouden moeten erkend worden.

De heer Minister was akkoord met een zo verregaand mogelijke vrijheid voor de Universiteiten, maar verklaarde dat hierover het advies van zijn collega van Openbare Werken dient gevraagd.

De Commissie sprak de wens uit dat de heer Minister van Openbare Werken zijn zienswijze zou komen uiteenzetten, wat dan ook gebeurde. Zijn bezwaren kunnen als volgt samengevat worden: Indien het voorstel van het bovenbedoelde lid werd aanvaard, zou elke Universiteit nieuwe administratieve en technische diensten moeten inrichten, die voor haar rekening de taak zouden moeten vervullen welke thans is toevertrouwd aan de algemene en gespecialiseerde diensten van het Ministerie van Openbare Werken, waarvan de ervaring en het werk thans aan de Universiteiten ten goede komen. Dit geldt o.m. voor de diensten van de aanbestedingen, van de geschillen, van de algemene zaken (lastenboeken), de studiediensten (verwarming, ventilatie, gewapend beton, enz.), het bestuur voor de electriciteit en de electro-mechanica (liften, verlichting, drijfkracht, enz.).

Het is dezelfde bekommernis van rationalisering, doeltreffendheid en zuinigheid die destijds geleid heeft tot het concentreren van alle bevoegdheden betreffende de Rijksgebouwen in het Ministerie van Openbare Werken.

De heer Minister van Openbare Werken gaf enkele voorbeelden van rationalisering en besparing op, die verwezenlijkt werden dank zij de door diverse diensten voorgestelde standardisering van het gebruikte materiaal, enz.

Men kan, zo meende hij, op dit gebied voor de Universiteiten geen uitzondering maken, op gevaar af dat de andere administraties dezelfde gunst zullen vragen.

Een lid van de Commissie meende dat men toch een uitzondering moet maken voor de Universiteiten, wat trouwens conform de wens van de commissie Leopold III is en dit om twee redenen:

a) Men moet de Universiteiten bewust maken van de essentiële taak die hun op wetenschappelijk, maar evenzeer op economisch gebied, meer en meer te beurt valt: men kan dit niet beter doen dan door hun zoveel mogelijk verantwoordelijkheid op te dragen, en ze, op het gebied der Universiteitsgebouwen, met behoud van het nodige toezicht, als bouwheren aan te stellen;

b) De Universiteiten zullen de hun toevertrouwde gelden, die nu wel eens naar andere sectoren gaan, beter kunnen besteden dan de centrale administratie, omdat zij meer speciaal met hun eigen toekomst zijn begaan, en zij zich minder zullen laten leiden door de drang naar standardisering, doch wel door het specifieke karakter en de grondig verschillende functionele bestemming van de betrokken bouwwerken.

De heer Minister van Openbare Werken stelde vast dat zijn opvattingen slechts op één punt met die van de vorige spreker verschillen, nl. waar het erom gaat de aanbesteding van de universitaire gebouwen aan de Universiteiten zelf over te laten. Hij is van oordeel dat deze bevoegdheid moet toevertrouwd blijven aan zijn Departement, dat alleen

doit pas demander maintenant au Gouvernement de rompre cet équilibre, auquel il n'a pas cru devoir toucher lorsqu'elle était seule au pouvoir.

Un membre de l'opposition posa ensuite plusieurs questions se rapportant à certains chiffres. Elles sont reprises en annexe au présent rapport.

Le même commissaire formula le vœu que le projet fixe les conditions d'utilisation des fonds destinés aux constructions des Universités de l'Etat, et reconnaisse celles-ci comme maîtres de l'ouvrage.

M. le Ministre était d'accord pour laisser aux Universités le maximum de liberté possible, mais il déclare qu'il convient, à ce sujet, de demander l'avis de son collègue des Travaux Publics.

A la demande de la Commission, le Ministre des Travaux Publics est venu exposer en détail ses objections, lesquelles peuvent se résumer comme suit: si l'on admet la suggestion du commissaire précité, chaque Université devrait créer de nouveaux services administratifs et techniques, chargés pour son compte de la tâche confiée actuellement aux services généraux et spécialisés du Ministère des Travaux Publics, dont l'expérience et le travail bénéficient actuellement aux Universités. Ceci concerne notamment les services des adjudications, du contentieux, des affaires générales (cahiers des charges), les services d'étude (chauffage, ventilation, béton armé, etc.), la direction de l'électricité et de l'électromécanique (ascenseurs, éclairage, force motrice, etc.).

C'est ce même souci de rationalisation, d'efficacité et d'économie qui ont justifié, jadis la centralisation au Ministère des Travaux Publics, de toutes les attributions concernant les bâtiments de l'Etat.

M. le Ministre des Travaux Publics cita notamment quelques exemples de rationalisations et d'économies, réalisées grâce à la standardisation du matériel utilisé, proposée par différents services.

A son avis, il ne peut être fait d'exception en ce domaine en faveur des Universités, sous peine de voir les autres administrations réclamer le même avantage.

Un commissaire estima, au contraire, qu'une exception s'impose pour les Universités, ce qui serait d'ailleurs conforme au vœu de la commission Léopold III, pour deux raisons notamment:

a) Les Universités doivent prendre conscience de la tâche essentielle qu'elles doivent accomplir, de plus en plus, tant dans le domaine économique que scientifique; cette tâche sera rendue plus facile en leur confiant le plus de responsabilité possible et en les désignant, en ce qui concerne les bâtiments universitaires, moyennant le contrôle nécessaire, comme maîtres de l'ouvrage.

b) Les Universités pourront utiliser les fonds qu'on leur confiera et qui parfois sont dirigés vers d'autres secteurs, d'une manière plus efficace que l'administration centrale, parce qu'elles s'intéressent plus particulièrement à leur propre avenir et parce qu'elles s'inspireront de la tendance à la standardisation, mais plutôt du caractère spécifique et de la destination fonctionnelle essentiellement différente des constructions en question.

Le Ministre des Travaux Publics constate que ses conceptions ne diffèrent que sur un seul point de celles exprimées par l'orateur précédent, notamment là où il s'agit de confier aux Universités elles-mêmes l'adjudication des bâtiments universitaires. Il estime que ce pouvoir ne peut être enlevé à son Département, qui dispose seul des services

over de bevoegde diensten beschikt. Voor het overige is hij het ermede eens dat de studiebureaus van de Universiteiten voorstellen doen en de plannen van de op te richten gebouwen maken (waaromtrent de diensten van het Departement hun opmerkingen kunnen formuleren). Hij is ook bereid, om elke overbodige vertraging te vermijden, de tussenkomst van de provinciale directies van zijn Departement, wat de Universiteiten betreft, uit te schakelen, zodat de raden van beheer van de Rijksuniversiteiten onmiddellijk met de centrale administratie zullen kunnen onderhandelen. Hij is bereid in dit geval een speciaal krediet van 6 000 000 frank ter beschikking te stellen van de Universitaire studiebureaus.

Wat de kredieten betreft, die krachtens de wet van 1953 ten bate van de Universiteiten werden uitgetrokken, verklaarde de Minister dat tegen het einde van dit jaar deze volledig zullen geëngageerd zijn. Waar er op 1 januari 1958 van de beschikbare 750 000 000 frank nog 474 000 000 frank niet waren vastgelegd, blijven er thans nog slechts 336 000 000 frank over. Men stelt dus vast dat na een experimentele periode de vastleggingen thans in een versneld tempo geschieden. In de tabellen die in bijlage tot dit verslag als antwoord op diverse vragen zijn gepubliceerd, vindt men nadere bijzonderheden omtrent de vastgelegde en betalingskredieten voor de verschillende sectoren van het secundair onderwijs en van het hoger onderwijs, die in het kader van het Fonds voor de Schoolgebouwen zijn besteed van 1954 tot en met 1957 en — voor bepaalde gegevens — de eerste maanden van 1958.

Een lid sprak hierna zijn voorkeur uit voor de beperking van de duur van de op te richten Fondsen. De vernieuwing van de Fondsen geeft, volgens hem, het Parlement de gelegenheid de bestemming van de bestede gelden na te gaan en uit de ervaringen van het verleden lessen te halen voor de toekomst.

De heer Minister kan dit argument niet aanvaarden. Elk lid van het Parlement kan bij de bespreking van de begroting of, op elk ander ogenblik, door het houden van een interpellatie de Regering om uitleg verzoeken.

Een ander lid vroeg hoeveel dossiers van oorlogsschade van vrije scholen nog niet zijn afgehandeld en welk bedrag de uit dien hoofde verschuldigde vergoedingen vertegenwoordigen.

Het antwoord op deze vraag zal men vinden in bijlage tot dit verslag.

Hetzelfde lid wenst nog te weten onder welke voorwaarden de Minister een Leningfonds voor de oprichting van gebouwen ten behoeve van het vrij onderwijs zou aanvaarden.

Het antwoord van de heer Minister is vervat in zijn hierboven weergegeven inleidende beschouwingen.

Een ander lid pleitte nogmaals voor de oprichting van een Leningfonds ten behoeve van de vrije scholen. Hij acht dit een kwestie van rechtvaardigheid, aangezien het vrij onderwijs door de aangroei van de schoolbevolking met dezelfde moeilijkheden te kampen heeft als het Rijksonderwijs en daar de Rijksfondsen toch met het geld van de gemeenschap worden gestijfd.

Bespreking van de artikelen.

Eerste artikel.

Een lid deed opmerken dat krachtens het ontwerp ook kredieten kunnen worden verleend ten behoeve van gebouwen voor parascolaire organisaties. Dit was niet het geval in de wetten op het Fonds voor de schoolgebouwen van 1948 en 1953. De Minister heeft dus aanvaard dat de vroe-

compétents. Par ailleurs, il est d'accord pour que les bureaux d'études des Universités fassent des propositions et élaborent les plans des bâtiments à construire (au sujet desquels les services du Département peuvent formuler leurs observations). Afin d'éviter tout retard inutile, il est disposé à supprimer l'intervention des directions provinciales de son Département en ce qui concerne les Universités, ce qui permettrait aux Conseils d'administration des Universités de l'Etat de négocier directement avec l'administration centrale. Dans ce cas, il est disposé à accorder aux bureaux d'études universitaires, à titre d'honoraires, 3 % du montant des crédits affectés aux constructions.

Quant aux crédits inscrits en faveur des Universités en vertu de la loi de 1953, le Ministre déclare qu'ils seront entièrement engagés à la fin de l'année. Alors qu'au 1er janvier 1958, sur un crédit de 750 000 000 de francs, il restait une somme non engagée de 474 000 000 de francs, il ne reste plus, à l'heure actuelle, qu'un montant de 336 000 000 de francs. On constate donc qu'après une période expérimentale, les engagements augmentent maintenant à une cadence accélérée. Les tableaux publiés en annexe à ce rapport, en réponse à diverses questions, donnent le détail des crédits d'engagement et de paiement pour les divers secteurs de l'enseignement secondaire et supérieur qui ont été utilisés dans le cadre du Fonds des constructions scolaires de 1954 à 1957 et, quant à certaines données, pendant les premiers mois de 1958.

Un commissaire préfère la limitation de la durée des Fondes à créer. Selon lui, le renouvellement de ces Fondes donne au Parlement l'occasion de vérifier l'utilisation des crédits et de mettre à profit les enseignements du passé.

Le Ministre ne peut accepter cet argument. Les parlementaires peuvent, à l'occasion de l'examen du budget et à tout autre moment, demander des explications au Gouvernement, en l'interpellant.

Un autre commissaire demande combien de dossiers de dommages de guerre d'écoles libres sont encore en suspens et quel est le montant des indemnités dues de ce chef.

On trouvera la réponse à cette question dans les annexes du présent rapport.

En outre, le même membre aimerait savoir sous quelles conditions le Ministre accepterait la création d'un Fonds d'emprunt au profit de l'enseignement libre.

La réponse du Ministre est contenue dans son exposé introductif ci-dessus.

Un autre membre insista à nouveau en faveur de la création d'un Fonds d'emprunt pour les écoles libres. Il estime qu'il s'agit d'une question d'équité, étant donné que l'enseignement libre, par suite de l'accroissement de la population scolaire, se trouve en face des mêmes difficultés que l'enseignement de l'Etat et que, d'autre part, les fonds de l'Etat sont alimentés par l'argent de la communauté.

Examen des articles.

Article premier.

Un membre a fait observer qu'en vertu du présent projet, des crédits peuvent également être octroyés pour des constructions d'organisations parascolaires. Ceci n'était pas prévu par les lois relatives au Fonds des constructions scolaires de 1948 et de 1953. Le Ministre a

gere wetgeving thans in de hierboven aangegeven zin zou worden uitgebreid. Waarom aanvaardt hij dan niet dat, bij een gelijkaardige uitbreiding, een Leningfonds ten bate van de vrije scholen zou opgericht worden?

De heer Minister verwees naar het antwoord dat hij op gelijklopende vragen reeds gegeven heeft bij zijn inleidende beschouwingen. Het ontwerp, zo zei hij, blijft in de lijn van de vroegere wetgeving op het Rijksfonds voor schoolgebouwen, die steeds tot het Rijksonderwijs is beperkt gebleven en zulks op grond van een akkoord tussen de drie traditionele partijen.

Het eerste artikel wordt aangenomen met 11 tegen 1 stem en 6 onthoudingen.

Art. 2.

Zelfde stemming.

Art. 3.

Aangenomen met 12 stemmen en 7 onthoudingen.

Art. 4 en 5.

Aangenomen met 11 tegen 1 stem en 6 onthoudingen.

Art. 6.

Bij artikel 6 stelde een lid de vraag, waarom het nodig is te vermelden dat technisch en administratief personeel zou worden aangeworven voor de werking van het Fonds.

De heer Minister antwoordt hierop dat deze aanwerving niet verplichtend is, maar dat ze in de wet wordt voorzien voor het geval ze nodig mocht blijken. Deze tekst is trouwens geen nieuwigheid, vermits hij werd overgenomen uit de wet van 1954.

Het artikel 6 wordt hierna aangenomen met 11 tegen 1 stem en 6 onthoudingen.

Art. 7, 8 en 9.

Aangenomen met 11 tegen 1 stem en 6 onthoudingen.

Art. 10.

Hierbij werd een amendement ingediend door de heer Harmel (*Stuk* n° 902/2).

Op de daarbij gegeven toelichting antwoordde de heer Minister dat men op het gebied van de universitaire gebouwen reeds tot een resultaat is gekomen (zie ook de algemene beschouwingen), nl. de erkenning van de studie bureaus bestaande bij de Rijksuniversiteiten, de afstand van het normaal aan de architecten verschuldigde percentage op de kostprijs (3 %), en de uitschakeling van de tussenkomst van de provinciale directies voor openbare werken. De heer Minister vraagt dat de Commissie de tekst ongewijzigd zou laten. De ervaring zal leren of het mogelijk en nuttig is later op dit gebied een stap verder te zetten.

Het amendement van de heer Harmel wordt met 12 tegen 9 stemmen verworpen.

Het artikel wordt aangenomen met 12 stemmen en 9 onthoudingen.

Art. 11, 12, 13, 14, 15.

Aangenomen met 11 tegen 1 stem en 6 onthoudingen.

donc admis que la législation antérieure soit élargie dans le sens indiqué ci-dessus. Pourquoi n'admet-il pas dès lors que par une extension analogue un Fonds d'emprunt soit créé au profit des écoles libres?

M. le Ministre s'est référé à la réponse que, dans son exposé introductif il a déjà donnée à des questions semblables. Le projet, déclare-t-il, continue à s'aligner sur l'ancienne législation relative au Fonds des constructions scolaires de l'Etat qui s'est toujours limitée à l'Enseignement de l'Etat, ceci en vertu d'un accord conclu entre les trois partis traditionnels.

L'article premier est adopté par 11 voix contre 1 et 6 abstentions.

Art. 2.

Même vote.

Art. 3.

L'article 3 a été adopté par 12 voix et 7 abstentions.

Art. 4 et 5.

L'article 4 a été adopté par 11 voix contre 1 et 6 abstentions.

Art. 6.

A l'article 6, un membre a demandé pourquoi il y a lieu de signaler que du personnel technique et administratif sera recruté pour le fonctionnement du Fonds?

Le Ministre répond que le recrutement n'est pas obligatoire, mais qu'il a été prévu dans la loi pour parer à toute éventualité. Ce texte ne constitue d'ailleurs pas une innovation, puisqu'il est repris de la loi de 1954.

L'article 6 est ensuite adopté par 11 voix contre 1 et 6 abstentions.

Art. 7, 8 et 9.

Ces articles sont adoptés par 11 voix contre 1 et 6 abstentions.

Art. 10.

Un amendement a été présenté par M. Harmel (*Doc.* n° 902/2).

Répondant aux développements de cet amendement, le Ministre déclara qu'en matière de constructions universitaires, un résultat a déjà été atteint (voir également la discussion générale), notamment l'agrégation de bureaux d'études existant auprès des Universités de l'Etat, la cession du pourcentage (3 %) sur le prix de revient normalement dû aux architectes et la suppression de l'intervention des directions provinciales pour les travaux publics. Le Ministre demande à la Commission de ne pas modifier le texte. L'expérience apprendra s'il sera ultérieurement possible et opportun de faire un nouveau pas dans ce domaine.

L'amendement de M. Harmel est rejeté par 12 voix contre 9.

L'article est adopté par 12 voix et 9 abstentions.

Art. 11, 12, 13, 14, 15.

Adoptés par 11 voix contre 1 et 6 abstentions.

Art. 16.

De heer Verbist stelde voor een artikel 16bis in te voegen, waarvan de tekst voorkomt in het *Stuk* n° 902/3.

De indiener lichtte zijn amendement toe dat er toe strekt een Leningfonds voor het door private personen ingerichte onderwijs te scheppen. Hij wees op het verschil tussen dit amendement en datgene ingediend door een van zijn partijgenoten tijdens de discussie in de Senaat. Hij verdedigde zijn amendement op grond van de toenemende behoeften en de aangroei van de schoolbevolking, die ook het privaat onderwijs kenmerken.

De heer Minister erkende dat dit amendement inderdaad enigszins verschilt met dat in de Senaat ingediend.

De bezwaren hierboven uiteengezet blijven evenwel bestaan en wijzigen derhalve niets aan de kritiek ten gronde die door hem in zijn inleiding werd geformuleerd.

Het amendement wordt verworpen met 12 tegen 9 stemmen.

Artikel 16 wordt aangenomen met 12 tegen 9 stemmen.

Art. 17 en 18.

Aangenomen met 11 tegen 1 stem en 6 onthoudingen.

**

Het ontwerp in zijn geheel werd aangenomen met 12 tegen 9 stemmen.

Dit verslag werd eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,
J. VERCAUTEREN.

De Voorzitter a.i.,
G. HOYAUX.

Art. 16.

M. Verbist proposa d'insérer un article 16bis, dont le texte figure au *Document* n° 902/3.

L'auteur développe son amendement, qui tend à créer un Fonds d'emprunt en faveur de l'enseignement organisé par des personnes privées. Il signala la différence entre son amendement et celui présenté par un membre de son parti au cours de la discussion au Sénat. Il défend son amendement en se fondant sur l'augmentation des besoins et l'accroissement de la population scolaire, que connaît également l'enseignement privé.

Le Ministre reconnut qu'en effet cet amendement diffère quelque peu de celui présenté au Sénat.

Mais les objections exposées ci-dessus subsistent et ne changent donc en rien la critique quant au fond, qu'il a formulée dans son introduction.

L'amendement est rejeté par 12 voix contre 9.

L'article 16 est adopté par 12 voix contre 9.

Art. 17 et 18.

Adoptés par 11 voix contre 1 et 6 abstentions.

**

Le projet dans son ensemble a été adopté par 12 voix contre 9.

Le présent rapport est approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,
J. VERCAUTEREN.

Le Président a.i.,
G. HOYAUX.

Stuk 902/4.

Ter vervanging van bladzijden 7 en 8 van het verslag van de heer Vercauteren over het wetsontwerp tot oprichting van Fondsen voor schoolgebouwen.

BIJLAGEN.**VRAGEN EN ANTWOORDEN.****VRAAG N° 1.**

Waarom heeft de Regering die er zich over beklaagt niet over voldoende kredieten voor de schoolgebouwen te hebben beschikt van 1954 tot 1958, deze kredieten niet verhoogd in de loop van de zittijd? Het was gemakkelijk zulks te doen door middel van een korte wettekst. Indien zij het niet gedaan heeft, heeft de Regering geen recht tot klagen en kan zij de achterstand waarover zij klaagt niet rechtvaardigen.

ANTWOORD.

De beperkingen in de oprichting van sommige schoolgebouwen, voornamelijk wat het middelbaar onderwijs betreft, zijn te wijten aan het feit dat bij de wet van 22 juni 1953 geen voldoende kredieten voorzien waren voor de normale uitbreiding van het net van het secundair onderwijs. De tijdelijke overschrijving van de ene onderwijstak naar de andere, evenals de aanwending ten bate van het Rijksonderwijs van kredieten voor een totaal bedrag van 400 000 000 frank, die ingeschreven waren op de buitengewone begroting van Openbare Werken, hebben toegelaten in zekere mate en voor een zeer beperkte tijd deze toestand te verhelpen.

Het is echter onontbeerlijk gebleken andere bepalingen van definitieve aard te voorzien. Daarom werd een wetsontwerp voorbereid en aan het Parlement voorgelegd.

VRAAG N° 2.

Het belang van de oprichting van een Bouwfonds voor een bepaalde tijd (vijf jaar) is hierin gelegen, dat men ter gelegenheid van de vijfjaarlijkse hernieuwing ervan een nauwkeurige verantwoording kan eisen van de aanwending of de niet-aanwending van de toegestane kredieten. Dit verlangt de Kamer juist: op het ogenblik dat men een nieuw Fonds opricht, vraagt zij welk gebruik van het voorgaande is gemaakt. In het verslag dient over dit ontwerp een overzicht gegeven. jaar per jaar, van 1954 tot 1 april 1958:

1° van de kredieten, vastgelegd voor ieder der onderwijstakken: middelbaar, normaal-, technisch- en universitair onderwijs.

2° van de betalingskredieten uitgekeerd voor ieder van deze sectoren.

Zoals men weet zijn immers de goedkeuring van een krediet door het Parlement en de vastlegging ervan door de Regering twee verschillende dingen; en nog een andere zaak is de overgang van vastleggingskrediet tot betalingskrediet. Het zijn alleen deze laatste kredieten die een beleid kenmerken en de beoordeling ervan mogelijk maken.

Doc. 902/4.

En remplacement des pages 7 et 8 du rapport de M. Vercauteren sur le projet de loi relatif aux Fonds des constructions scolaires.

ANNEXES.**QUESTIONS ET RÉPONSES.****QUESTION N° 1.**

Pourquoi le Gouvernement, qui se plaint de n'avoir pas disposé de crédits suffisants, pour les constructions scolaires, de 1954 à 1958, n'a-t-il pas majoré ces crédits en cours de législature? Il était aisé de le faire au moyen d'un court texte de loi. S'il ne l'a pas fait, le Gouvernement n'est pas fondé à se plaindre et il n'est pas justifié des retards dont il se plaint.

RÉPONSE.

Les limitations apportées à certaines constructions scolaires, particulièrement en ce qui concerne l'enseignement moyen, sont dues au fait que la loi du 22 juin 1953 n'a pas prévu les crédits suffisants à l'extension normale du réseau des secteurs d'enseignement secondaire de l'Etat. Des transferts temporaires d'un ordre d'enseignement à l'autre ainsi que l'utilisation, en faveur de l'enseignement de l'Etat de crédits d'un montant total de 400 000 000 de francs inscrits au budget extraordinaire des Travaux Publics, n'ont pas permis de remédier dans une certaine mesure et pour un temps très limité à cet état de choses.

Mais il s'est avéré indispensable de prévoir d'autres dispositions de caractère définitif. C'est pourquoi un projet de loi a été préparé et soumis au Parlement.

QUESTION N° 2.

L'intérêt de la création d'un Fonds de construction à temps (cinq années) est qu'à l'occasion de son renouvellement quinquennal, on peut réclamer et obtenir un compte précis de l'utilisation ou de la non utilisation des crédits alloués. C'est ce que la Chambre désire: au moment où on crée un nouveau Fonds, elle demande comment a été utilisé le précédent. Nous désirons que soit fourni au rapport de ce projet un compte, année par année, de 1954 au 1er avril 1958:

1° des crédits engagés pour chacun des enseignements moyen, normal, technique et universitaire;

2° des crédits de paiement liquidés pour chacun des mêmes secteurs.

On sait, en effet, qu'une chose est le vote d'un crédit par le Parlement, autre chose son engagement par le Gouvernement mais autre chose encore la poursuite de l'engagement jusqu'à sa transformation en crédits de paiements: seuls ces derniers chiffres révèlent et permettent d'apprécier une politique.

ANTWOORD.

A. — Bij 1° :

I. — Definitief vastgelegde kredieten ten laste van het F.S.U.G.
(In miljoenen frank.)

RÉPONSE.

A. — Au 1° :

I. — Crédits engagés définitivement à charge du F.C.S.U.
(En millions de francs.)

Sector — Secteur	1954			1955			1956			1957			Totalen — Totaux
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	1954-1958
Middelbaar onderwijs. — Enseignement moyen	394,1	33,3	427,4	304,1	108,0	412,1	465,4	100,5	565,9	183,2	44,1	227,3	1 632,8
Hoger onderwijs. — Enseignement supérieur	17,1	19,2	36,3	33,5	25,9	59,4	39,1	42,0	81,1	84,4	15,2	99,7	276,6
Technisch onderwijs. — Enseignement technique	45,6	14,5	60,2	108,4	21,6	130,0	88,3	22,5	110,9	121,8	56,1	177,9	479,0
Normaalonderwijs. — Enseignement normal	6,9	1,3	8,2	17,5	13,0	30,5	22,1	8,4	30,5	14,5	14,5	29,0	98,3
Kunstonderwijs en diversen. — Enseignement artistique et divers.	4,0	—	4,0	4,0	—	4,0	5,2	1,8	7,0	5,2	—	5,2	20,1
Totalen. — Totaux	467,7	68,4	536,1	467,5	168,5	636,0	620,1	175,2	795,4	409,1	129,9	539,1	2 506,8

A : Werken, erelonen, verrekeningen.

B : Aankoop van onroerende goederen.

C : Totalen (A + B).

A : Travaux, honoraires, décomptes.

B : Acquisitions d'immeubles.

C : Totaux (A + B).

A. — Bij 2° :

II. — Uitgevoerde betalingen ten laste van het F.S.U.G.
(In miljoenen frank.)

(Globale cijfers voor de gezamenlijke onderwijstakken.)

1954	445,6
1955	575,3
1956	694,4
1957	701,0
Totaal 1954-1957	2 416,3

B. — Au 2° :

II. — Traitements effectués à charge du F.C.S.U.
(En millions de francs.)

(Chiffres globaux pour l'ensemble des secteurs d'enseignement.)

1954	445,6
1955	575,3
1956	694,4
1957	701,0
Total 1954-1957	2 416,3

VRAAG N° 3.

Uit het Senaatsverslag blijkt dat vertragingen werden geconstateerd in de sector van de universitaire gebouwen. In zijn rede bij de behandeling van de begroting voor 1958 betoogde de Minister dat slechts één derde van de kredieten voor universiteiten werd vastgelegd. Welke bedragen zijn er precies vastgelegd tot 1 april 1958? En hoeveel bedragen de betalingskredieten?

ANTWOORD.

Zie antwoord op vraag n° 2, A.

VRAAG N° 4.

Uit de verklaringen van de Regering blijkt dat kredieten, bestemd voor de Universiteiten, werden gebruikt voor het middelbaar en het normaalonderwijs. Tot welk bedrag? Hoe zullen deze van hun bestemming afgewende kredieten aan de Universiteiten worden teruggegeven; zullen zij als reserve worden gevoegd bij de nieuwe kredieten, die vanaf 1958 worden toegestaan?

QUESTION N° 3.

Le rapport au Sénat révèle que des retards ont été enregistrés dans le secteur de la construction universitaire, d'après le discours du Ministre au cours de la discussion du budget pour 1958, un tiers seulement des crédits pour universités ont été engagés. Quels montants exactement jusqu'au 1er avril 1958 ont été engagés?

RÉPONSE.

Voir réponse à la question n° 2, A.

QUESTION N° 4.

Il résulte des déclarations du Gouvernement que des crédits destinés aux Universités ont été utilisés pour les secteurs moyen et normal. Pour quel montant? Comment dès lors ces crédits inemployés pour les Universités leur seront-ils restitués et constitueront-ils la réserve à ajouter aux crédits frais, alloués dès 1958?

ANTWOORD.

De voor het hoger onderwijs bestemde kredieten die tijdens de jaren 1954, 1955, 1956 en 1957 voor de sector van het middelbaar onderwijs werden gebruikt, werden begin 1958 aan het hoger onderwijs teruggegeven. Dit is de reden waarom het middelbaar onderwijs, niettegenstaande de recente dotatie voor 1958, op 2 januari 1958 slechts over 83 200 000 frank beschikte, terwijl de sector van het hoger onderwijs, als gevolg van deze vernichting, zijn kredieten heeft zien stijgen tot 474 800 000 frank.

Op heden is dit laatste bedrag, ingevolge de gedane vastleggingen, reeds tot 336 000 000 frank gedaald.

VRAAG N° 5.

Een commissielid vraagt het aantal dossiers te kennen betreffende oorlogsschade aan vrije scholen, met aanduiding der bedragen, die rusten in het Ministerie van Openbare Werken en van Wederopbouw.

ANTWOORD.

De Minister geeft het benaderend aantal dossiers van oorlogsschade aan vrije scholen, die thans vertoeven in het Ministerie van Openbare Werken en van Wederopbouw (Bestuur van de Stedebouw) :

	Aantal		Benaderend bedrag (vast te leggen of principieel toe te kennen)
Ontwerpen	30	... fr.	52 000 000
Aanbestedingen	20		15 000 000
Uitgevoerde werken + saldo's	160		35 000 000

RÉPONSE.

Les crédits destinés à l'enseignement supérieur, mais qui ont été utilisés par le secteur de l'enseignement moyen au cours des années 1954, 1955, 1956 et 1957, ont été restitués à l'enseignement supérieur au début de 1958. C'est la raison pour laquelle l'enseignement moyen, malgré la dotation récente de 1958, ne disposait à la date du 2 janvier 1958 que de 83 200 000 francs, tandis que le secteur de l'enseignement supérieur, par le même mouvement, a vu monter ses crédits au montant de 474 800 000 francs.

A ce jour, les engagements faits à charge de ce dernier crédit ont déjà provoqué une diminution à 336 000 000 de francs.

QUESTION N° 5.

Un commissaire demande à connaître le nombre de dossiers de dommages de guerre aux écoles libres encore en instance au Ministère des Travaux Publics et de la Reconstruction, avec indication du montant des dommages.

RÉPONSE.

Le Ministre indique le nombre approximatif des dossiers des dommages de guerre aux écoles libres encore en instance au Ministère des Travaux Publics et de la Reconstruction (Direction de la Reconstruction) :

	Nombre		Montant approximatif (engagé ou décision de principe)
Projets	30	... fr.	52 000 000
Adjudications	20		15 000 000
Travaux exécutés + soldes	160		35 000 000